

Etik står över nationalstaten: Erich Fromm

Fascism är när vi sätter nationen som högsta värdet. När våra handlingar följer en princip som överordnar nationen. Och som därmed samtidigt underordnar andra värden som etik, solidaritet, befrielse.

I demokratier brukar vi dock inte ideologiskt sätta nationen över alla andra värden. Ifall nationalstaten i praktiken ändå överordnas etik och befrielse är fascismen sällan ideologisk. Den är snarare en oavsiktlig följd av vår lydnad, av att vi låter nationalstaten dominera. Vi vänder oss gärna mot det som dominerar. När vi riktat oss mot staten vänder vi samtidigt andra värden ryggen. Andra värden försvinner in i bakgrunden.

Politik och befrielse är etisk

Befrielse, enligt socialpsykologen Erich Fromm, är att sätta etiken över nationen. Befrielse är att sätta varandra och vår gemenskap över staten. Befrielse är att bryta vår underordning till staten. Befrielse innebär därför alltid olika former av olydnad mot nationalstaten.

"This problem, however, cannot be solved basically by skilful propaganda but only by the victory in all countries of one fundamental truth: that ethical principles stand above the existence of the nation and that by adhering to these principles an individual belongs to the community of all" (Erich Fromm, *Escape From Freedom*, 1941, p181)

Per Herngren

2013 11 07, version 0.1.2

Referens

Erich Fromm, *Escape From Freedom*, New York: Henry Holt and Company, 1941, Owl Books Edition 1994.

Fascism i bredare betydelse - bilaga 1

Fascism används idag även i betydelsen av att sätta ett värde över alla andra värden. När allt annat underordnas en sak kallas det ibland för fascism. Nationalstatsfascism blir då bara en variant bland flera olika fascismer. Jag vet inte ifall Erich Fromm såg fascismen som ett stort system. Själv begriper jag fascism snarare som svärmar av små mikrohandlingar där ett enda värde sätts före alla andra värden. Fascism är alltså små system som kan imiteras, smitta av sig, mångfaldigas och kopplas ihop med andra system.

Etik - bilaga 2

Etik är hur sårbarhet, oförutsägbarhet, okontrollerbarhet ställer krav på grupper och organisationer att ingripa, och att därmed fatta beslut.

Beslut är oförutsägbart, inte härlett ur en princip, formel, tvång, kausalitet eller logik. Ifall det visar sig att ett "beslut" kan härledas ur något annat så ersätts beslutet av förklaringen.

Etiken som sårbarhetens krav på beslut och ingripande innebär i så fall att etiken inte kan härledas. Etiken kräver beslut. Etiken är till sitt väsen politisk. Det politiska är till sitt väsen etiskt.

Fascism som saker och tings underordning under EN princip blir därmed en flykt från kravet på beslut och ingripande, en flykt från det etiska och politiska.